

Két héttel a parlamenti választások után ismét az urnák elé fáradhat 30 millió lengyel választópolgár. Két héttel a parlamenti választások után ismét az urnák elé fáradhat 30 millió lengyel választópolgár. Ezúttal az elnöki palota a tét, és az, hogy dupláznak-e a Kaczynski-ikrek.

Kwasniewski öröksége

Az eddigi elnök, Aleksander Kwasniewski két ötéves ciklus letelte után ugyan már nem indulhat újra, de mégis érdemes őt megemlíteni, mert voltaképpen ő definiálta a lengyel köztársasági elnök szerepét. 1995-ben még sokan idegenkedtek, amikor posztkommunista létére aránylag simán verte a legendás Lech Wałęsá-t, ám alig néhány éven belül kiegyensúlyozott, nyugodt stílusával Lengyelország legnépszerűbb politikusává vált, akit csak a radikális jobboldal nem volt sosem képes elfogadni. Külföldön az ő nevével hozzák összefüggésbe Lengyelország NATO- és EU-integrációját, de legnagyobb diplomáciai sikere az ukrán válság idején betöltött konstruktív szerepe volt, ami mellelleg alaposan kibővítette az EU befolyását a térségben.

Kwasniewski árnyéka még sokáig fog tehát az új elnök felett lebegni. Ennek ellenére a lengyeleknek nincs lehetőségük arra, hogy a teljes folytonosságot válasszák: a néhány hónapja még komoly esélyesnek számító baloldali jelölt, Włodzimierz Cimoszewicz különböző ködös pénzügyek miatt kénytelen volt kiszállni a ringből. Egy másik - jóval esélytelenebb - jelölt két hete autóbalesetben életét veszítette, ezért már csak 12 politikus verseng vasárnap az államfői posztért. Ha minden a papírforma szerint alakul, akkor egyikük sem fog abszolút többséget szerezni, és csupán a két hét múlva esedékes második fordulón dől majd el, hogy ki képviselheti Lengyelországot a nemzetközi porondon az elkövetkező öt évben.

Nem csak stílusbeli különbségek

Minden valószínűség szerint Lech Kaczynski, a parlamenti választásokon győztes Jog és Igazságosság (PiS), és Donald Tusk, a liberális-konzervatív Polgári Platform (PO) jelöltje jut majd tovább, így megismétlődik a két héttel ezelőtti bizarr párharc, hogy komolyan vehető baloldali ellenfél hiányában a leendő koalíciós partnerek versengenek egymással a győzelemért. Az elnökválasztásoknak mégis komoly a tétje, most fog ugyanis eldőlni, hogy a Kaczynski-ikrek valódi mandátumot kapnak-e egy radikális jobboldali fordulat végrehajtására, vagy inkább a két jobboldali erő közötti egyensúly mellett teszik le a voksukat a lengyelek.

Valóban igen nagyok a különbségek a két jelölt között. Donald Tusk stílusa határozottan szerényebb és visszafogottabb; nála különösen fontos szerepet játszik az a motívum, amit mi árokbetemetésnek hívunk. Ezzel szemben a Kaczynski-ikrek éppen a - nagyon is kiszámított - polarizálásnak köszönhetik sikerüket. Legfőbb témáik a halálbüntetés visszaállítása, a volt párttagok eltávolítása a politizálástól, a korrupció elleni harc, a melegek elutasítása, az állam - és az elnök - befolyásának növelése. Külön szerencsájuk, hogy II. János Pál pápa halálának következtében hosszú stagnálás után ismét érezhetően megerősödött a katolicizmus szerepe a társadalomban.

Európa aggódik

Nem meglepő, hogy ez európai fővárosok politikai elitjei enyhén idegesen hunyorítanak most Varsó felé. Donald Tusk megválasztása esetén ugyan nem lenne miért aggódniuk, mert a PO jelöltje az európai integráció híve, azt azonban nehéz megmondani, hogy a külpolitikában egyáltalán nem járatos, de euroszeptikus Kaczynski győzelme esetén mire lehetne számítani. Tény az, hogy a kampányban erősen kihasználta a lengyelek sérelmekkel teli nemzeti öntudatát, főleg, ami az oroszokat és a németeket illeti. Míg jelenleg Moszkvával amúgy is elég hűvös a viszony, egy erőyes stílusváltás komoly problémákat okozhatna a Varsó számára

kulcsfontosságú lengyel-német viszonyban.

A most vasárnapi eredmény minden bizonnyal csak egy hangulatfelmérés lesz. Mostanáig Donald Tusk stabilan vezetett Lech Kaczynski előtt a közvélemény-kutatásokban, de ez az előny az utóbbi napokban alig néhány százaléknnyira olvadt. A végső döntés két hét múlva esedékes, amikor külön érdekesség lesz, hogy Kaczynskiék mobilizálni tudják-e majd a még náluk is sokkal radikálisabb jobboldali szavazókat.

Kerpel-Fronius Ádám